

Iz velikih dni boja za naše življenje

Hitra odločitev mi je rešila življenje

Ivan Skodlar, nosilec partizanske spomenice je član krajevne organizacije ZZB NOV Vrhovci. Njegov prispevek k NOB je bil velik. O njegovih akcijah in težkih trenutkih bi se lahko razpisali na stotih straneh, podobno kakor o marsikaterem sotovaršu.

Pogovarjala sva se pred dvema leti. Takrat mi je veliko pripovedoval, toda najbolj pretresljiva je bila izjava o aretaciji, katero so opravili dobrovojski črnorokci. Spominja se:

»Marca 1944 sem se vračal domov iz italijanskega zaporništv. Transport je organiziral Rdeči križ. Takoj ob prihodu v Ljubljano sem se oglasil pri Kocjanovih v Kozarjah, od njih sem se napotil do Erbenikovih, saj sem želel vzpostaviti zvezo za odhod v partizane. Kmalu sem jo dobil preko aktivistke Ančke Podviz. Že isto noč pa so me presenetili dobrovojski črnorokci. Ko so trkali na okna je Podvizova takoj vedela kateri so, toda morali smo odpreti, saj bi lahko prišlo do česa hujšega. Izdajali so se partizane. Govorili so, da so izvedeli za mojo vrnitev, zato so nemudoma pohiteli pome, sicer bi me utegnili odpeljati «beli», saj baje že poizvedujejo za menoj.

Oblekel sem se in počasi smo odšli proti Stranski vasi. Tu sta dva zavila v gospodarsko poslopje bližnje kmetije. Nadaljevali smo pot in kmalu zavili na travnik. Ko smo nadaljevali pot, sem se kmalu zoperstavil in jim povedal, da vem, da so črnorokci in kakšen je njihov namen. Tu so me nekajkrat udarili s puškinim kopitom. Nadaljevali smo pot.

Vsakokrat, ko smo šli mimo grmovja sem zaslišal, kako so veje oplazile nekaj jeklenega. Jasno je bilo, da je bil njihov namen, da me likvidirajo in zakopljejo. Prispeli smo do podnožja Toškega čela. Dva sta stala spredaj dva zadaj. Neprestano sta me zadnja dva opozarjala:

»Tovariš Ivan ne zaostajaj, tovariš Ivan bolj hitro,« naenkrat pa »na mestu stoj!«

Hitro sem se odločil. Skočil sem pod cesto, pelerina, katero sem nosil in si je že preje pripravil mi je padla z ramen in ostala v roki črnorokcu. Padel sem v blato.

Hitel sem. Sprevidel sem, da mi je uspelo, toda še vedno me lahko dohitijo. Vračal sem se čez Utik. Klical sem pri neki hiši, toda odgovora nisem dobil. Moral sem nazaj čez Gradaščičo, dalje čez Horjulko, pa spet nazaj. Pri hiši Zalaznik Janeza sem ponovno klical, tu so mi odprli. Razložil sem jim kakšna je situacija in poprosil, naj takoj naslednjega dne sporoče Vrhovčevim v Kozarjah, da sem živ in zdrav. Dva dni sem preživel v kozolcu. Gospodinja me je neprestano obveščala o vsem, kar je bilo novega in iskala zveze za partizane. Kmalu sem jo dobil in javiti sem se moral v Šmartnem pri Suhadolcu. Kasneje sem bil določen za partijski tečaj v Babnem polju.

Hudi spomini, pa vendarle lepi, ko človek sprevidi, da je uspel preživeti in se še vnaprej boriti do prihoda svobode.

Po izjavi Ivana Skodlarja pripravila Mojca Černe

DELO VIŠKIH MILIČNIKOV

Priložnost rodi tatu

V zadnji številki Naše komune smo zapisali, koliko skrbi so v letu 1984 viški miličniki posvečali preventivi. Danes pa si pogledajmo, kako so bili uspešni še drugod.

Kako je bilo z varstvom ustavne ureditve? Tu miličniki niso zaznali organiziranega delovanja zoper socialistično samoupravno družbeno ureditev. Nedvomno pa je bilo opaziti, da je gospodarsko stanje doma in politične razmere drugje vplivalo na razpoloženje delovnih ljudi in občanov.

Po ocenah miličnikov je notranji sovražnik še vedno prisoten, njegovo delovanje navzven pa ni zaskrbljivo. Notranjega sovražnika še bolj spodbujajo k delovanju naše težke gospodarske razmere in nezadovoljstvo ljudi.

V letu 1984 so delavci Postaje milice Vič zaznali dve kaznivi dejanji z političnim obeležjem, kar je za polovico manj, kot jih je bilo prejšnja leta. Eno kaznivo dejanje z političnim obeležjem je ostalo neraziskano. Drukih skrunitev grobov in spomenikov niso

jenih samoupravnih odnosov so bile tudi prekinitev dela. V lanskem letu je bila na Viču le ena prekinitev dela, ki je bila brez večjih posledic, delavci pa so tudi drugače izražali svoje nezadovoljstvo nad takim stanjem.

Klasična kriminaliteta

V letu 1984 je bilo na postaji milice Vič, skupaj z oddelki na Rudniku, Horjulu, Velikih Laščah zabeleženih 2327 kaznivih dejanj, kar je približno za deset odstotkov manj kot leto prej. Od tega so jih miličniki raziskali 56,4 odstotka. Drugače pa se s povprečno raziskanostjo primerov (67,2%) miličniki na Viču lahko pohvalijo, saj so s tako raziskavo primerov med najuspešnejšimi postajami milice.

Miličniki so pri svojem delu največkrat obravnavali naslednja kazniva dejanja:

Kaznivo dejanje	Leto 1983	Leto 1984
Tatvina	1258	1146
Velika tatvina	504	481
Goljufija	160	218
Poškod. tuje stvari	409	235
Lahke tel. poškodbe	312	26
Hude tel. poškodbe	11	9
Posilstva	5	5
Umori	1	1

Padec kaznivih dejanj je zaznati pri premoženjskih deliktih, porast pa je opazen pri goljufijah, ki jih je bilo kar 26 odstotkov več kot leto poprej.

Razlogov za zmanjšanje števila kaznivih dejanj ni veliko. Opozoriti pa je potrebno, da je na tako zmanjšanje delno vplivalo tudi sprejetje Zakona o spremembah in dopolnitvah kazenskega zakona SRS, in ne nazadnje tudi dobro operativno-preventivno delovanje delavcev Postaje milice Vič.

Delavci Postaje milice Vič so ugotovili, da je precejšnje število oseb bilo soudeleženih pri kaznivem dejanju, ali pa so storilca na dejanje napeljevali in mu pomagali. Razveseljivo je, da je kar za 43 odstotkov manjše število obnavanih otrok, povečalo pa se je število mladih storilcev, ki so stari od 14 do 18 let.

Ob analiziranju vseh kaznivih dejanj, storjenih na območju postaje milice in njenih oddelkov miličniki ugotavljajo, da je največ kaznivih dejanj, tatvin, velikih tatvin, goljufij in poškodovanj tujih stvari. Tu ne gre za organizirane skupine, temveč za priložnostne tatvine. Občani še vedno zelo malomrano ravnaajo s svojim premoženjem in izgleda, kot da svoje premoženje nastavljajo tatovom. Kolesa puščajo kjerkoli, odprta stanovanja tudi niso redkost.

Nekaj več je bilo tudi kaznivih dejanj v gospodarskih organizacijah, predvsem zaradi nevestnega gospodarjenja, poneverbe, zlorabe položaja.

DARJA ERHATIČ

zaznali, kar pripisujejo uspešnemu preventivnemu delu, saj so jih številni primeri iz prejšnjih let opozarjali, da morajo tu preventivno ukrepati.

V istem letu so miličniki obravnavali šest prekrškov s političnim obeležjem, ki so bili navadno verbalni delikti posameznikov, ki so bili skoraj v vseh primerih storjeni v vinjenem stanju v gostinskih lokalih ali na cesti.

Po oceni miličnikov so bili storilci mladotletniki v primerih, ko so se pojavili neprimerni napisi, tudi s sovražno vsebino.

Posledica slabega družbenoekonomskega položaja delavcev, nizkih osebnih dohodkov, slabe informiranosti delavcev in neure-

Prav tako bodo v prvi izmeni od 9. junija do 6. julija naši mladinci sodelovali na zvezni MDA Pirot v Srbiji. O tem, kaj bodo mladi tu delali bo jasno kasneje.

V drugi izmeni nimamo brigad, za tretjo izmeno v avgustu pa nam je bila dodeljena akcija v Katlanovem - v Makedoniji, kjer so brigadirji naše občine pred leti že delali.

Prijavnice za MDA so bile poslone v vse OO ZSMS, zato na OK ZSMS pričakujemo vaše prijave.

E. D.

Seminar za člane vseh OO ZSMS

V okviru idejnopoličnega izobraževanja pri OK ZSMS je za mlade iz vseh OO ZSMS organiziran seminar 29., 30. in 31. marca v Črnem vrhu nad Idrijo.

Mladi si bodo v petek, prvi dan seminarja ogledali tehnologijo in proizvodnjo v Rudniku živega srebra v Idriji, kjer jim bodo delavci v pogovoru predstavili tudi zadnje znanstvene dosežke in njihova prizadevanja za čim večjo proizvodnjo. Pogovor o tem bo uvod v drugo temo, ki jo bodo seminaristi poslušali v soboto, ko bo predavanje in razgovor o Znanosti v združenem delu vodil Ciril Baškovič iz Komiteja za kulturo in znanost. Mladinci bodo popoldne delali po skupinah in se dogovorili za vse aktivnosti, ki so pred njimi v mesecu aprilu in maju. V nedeljo pa se bodo s članom predsedstva RK ZSMS Ignacem Krivcem pogovarjali o gibanjih med mladimi, saj je znano, da so mladi v zadnjem času aktivni v ekoloških in mirovniških, pa tudi v drugih gibanjih, kjer se borijo proti onesnaževanju, oborožitvi...

D. E.

Kam na mladinske delovne akcije?

Pred kratkim je naša občinska konferenca ZSMS dobila razpored za udeležbo mladinskih delovnih brigad na MDA v Jugoslaviji in Sloveniji. Od republiških akcij nam je v prvi izmeni od 23. junija do 13. julija dodeljena MDA Trebče, kjer bo potekalo delo na območju občine Šmarje pri Jelšah. Za to akcijo moramo zagotoviti 40 brigadirjev. Po osnovnem programu bodo dela na akciji potekala v večih krajevnih skupnostih, brigadirji pa bodo urejali jarke in brežine ob cesti Zagorje-Topolovo, izkopavali in zasipavali bodo jarke za vodovod in kanalizacijo, izkopavali bodo jarke za telefonski kabel, polagali kabel in zasipavali jarke.

S SKUPŠČINE KULTURNE SKUPNOSTI

Oh, ta nesklepčnost

Ljubljana - Tudi 13. skupna seja zbora uporabnikov in zbora izvajalcev občinske kulturne skupnosti naše občine je minila v znamenju že zelo zaskrbljivo nesklepčnosti, saj je bila to že tretja seja zapored, na kateri je bilo delegatov premalo, da bi dosegli sklepčnost. Za boljše ilustracijo navedimo konkreten podatek: od skupaj 89 delegatov se je skupne seje udeležilo samo 37 delegatov - od tega od 61 delegatov zbora uporabnikov 27 in le deset delegatov zbora izvajalcev, kar je še toliko bolj nerazumljivo, saj je bila na primer peta točka dnevnega reda zanje še posebej zanimiva, namreč predlog programa in finančnega načrta naše občinske kulturne skupnosti in ljubljanske kulturne skupnosti za leto 1985. Ustala se je že praksa, da »sklepe« nato pošljejo delegatom, ki nato o njih soglašajo, to pa je doseganje sklepčnosti na dokaj čuden način, ki pa je, kot vse kaže, edini ki se ponuja.

Delegati so v okrnjenem številu poslušali poročilo o že omenjenem programu in načrtu, ter o zaključnem računu ljubljan-

ske kulturne skupnosti za lansko leto, poročilo odbora samoupravne delavske kontrole, poročilo o realizaciji programa in finančnega načrta v lanskem letu.

Razprava se je še najbolj razživela ob predlogu sofinanciranja investicijskega vzdrževanja v prostore za kulturo v krajevnih skupnostih ljubljanskih občin, v posebno in funkcionalno opremo kulturnih društev in skupin v tem letu. Omeniti je treba, da so delegati soglašali, da je več dopisnikov, ki odločilno vplivajo na to, da naši občani ne morejo prav zlahka na bolj ali manj elitne prireditve na primer v Cankarjev dom, zaradi čedalje dražjih prevozov in velike oddaljenosti od Ljubljane pa si težko ogledajo tudi najrazličnejše gledališke in druge predstave v središču mesta. Zato so menili, da bi bilo treba v prihodnje bistveno več denarja nameniti kulturno-umetniškim društvom, ki zagnano delujejo v oddaljenih krajih, so pa zato toliko bliže krajanom, kar je nesporno koristen predlog.

V nadaljevanju so delegati soglašali z

znižanjem prispevne stopnje z 1,22 na 1,21 odstotka, ker bo sicer kljub znižanju več denarja za kulturo, vprašanje pa je, koliko bo pomenil ob tako visoki stopnji inflacije.

Na »tapeti« je bil zopet knjižnica Prežihovega Voranca. Delegati so bili ogorčeni zaradi počasnosti ljubljanskega urbanističnega zavoda, ki ustvarja potrebno dokumentacijo že kar eno leto, zato bodo od LUZ zahtevali, da pojasni, kaj so s tem v zvezi počeli ves ta čas.

Delegati so ob koncu spregovorili tudi o spomeniškem varstvu; o obnovi polhogradskega gradu, za katero je delo že steklo, o pripravah na proslavo, ki bo prihodnje leto v Trubarjevem rojstnem kraju ob 400-letnici njegove smrti, ter v zvezi s tem o obnovitvi domačije in razpadajočega mlina ob njej, opozorilo pa se je tudi na dejstvo, da je prava nacionalna sramota - saj nikjer v republiki nimamo zgodovinskega muzeja Slovenije. To je bržčas edinstven primer v svetu, da narod ne bi imel muzeja, kjer bi bila na ogled zgodovina. Težav, o katerih so spregovorili, je bilo še več, vendar so vsa najtesneje povezana z denarjem, ki ga je za kulturo, kot je že dolgo znano, vedno premalo.

DANILO HINIČ